

Секційне засідання:
Бухгалтерський облік, аналіз та аудит

Коваль Н.І.

к. е. н., доцент кафедри економіки та аналізу
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

Ковальчук Ю.І.

студентка економічного факультету
Вінницький національний аграрний університет

ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарюючого суб'єкта є предметом уваги великого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених у результатах його функціонування. На підставі доступної їм обліково-економічної інформації вони намагаються оцінити фінансове становище підприємства. Основним інструментом для цього слугує фінансовий аналіз, за допомогою якого можна об'єктивно оцінити внутрішні і зовнішні відносини аналізованого об'єкта, а потім за його результатами прийняти обґрунтовані рішення.

Фінансовий аналіз є складовою частиною фінансового менеджменту, обліку та аудита. Без знання методики фінансового аналізу неможливо ухвалити рішення щодо керування капіталом, мінімізувати фінансові ризики.

Перетворення відносин власності приводять до розмежування загальнодержавних фінансів і фінансів підприємницьких структур. На нашу думку, це є ключовим моментом у причинах виникнення необхідності здійснення фінансового аналізу, а звідси вивчення їх основи – фінансів [1, с. 41].

Фінансовий аналіз – це процес дослідження фінансового стану й основних результатів фінансової діяльності підприємства з метою виявлення резервів подальшого підвищення його ринкової вартості й забезпечення

ефективного розвитку. У традиційному розумінні сутність фінансового аналізу полягає в оцінці та прогнозуванні фінансового стану підприємства за даними бухгалтерської звітності та обліку. Він є засобом накопичення трансформації й використання інформації фінансового характеру [2, с. 636].

Вагомий внесок у розвиток теорії і практики, сутності та особливостей фінансового аналізу належать працям вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків. Зокрема таких авторів, як: Бланк І. О., Лігоненко Л. О., Абрютіна М. С., Ковальов В. В., Коробов М. Я., Білик Л. Д., Сайфулін Р. С., Шеремет А. Д., Покропивний С. Ф., Савицька Г. В., Савчук В. П., Ізмайлова К. В., Ю. Брігхем, Дж. Кеннон, Р. Фоулк, Р. Сміт та ін. Однак, незважаючи на велику кількість дослідників, на сьогодні наукова думка не має загальноприйнятої точки зору з приводу чіткого визначення сутності поняття «фінансовий аналіз».

Головна мета фінансового аналізу – своєчасно виявляти і попереджувати недоліки у фінансовій діяльності і знаходити резерви покращення фінансового стану підприємства і його платоспроможності.

Основні завдання, що покладаються на фінансово-аналітичний відділ підприємства представлено на рис. 1.

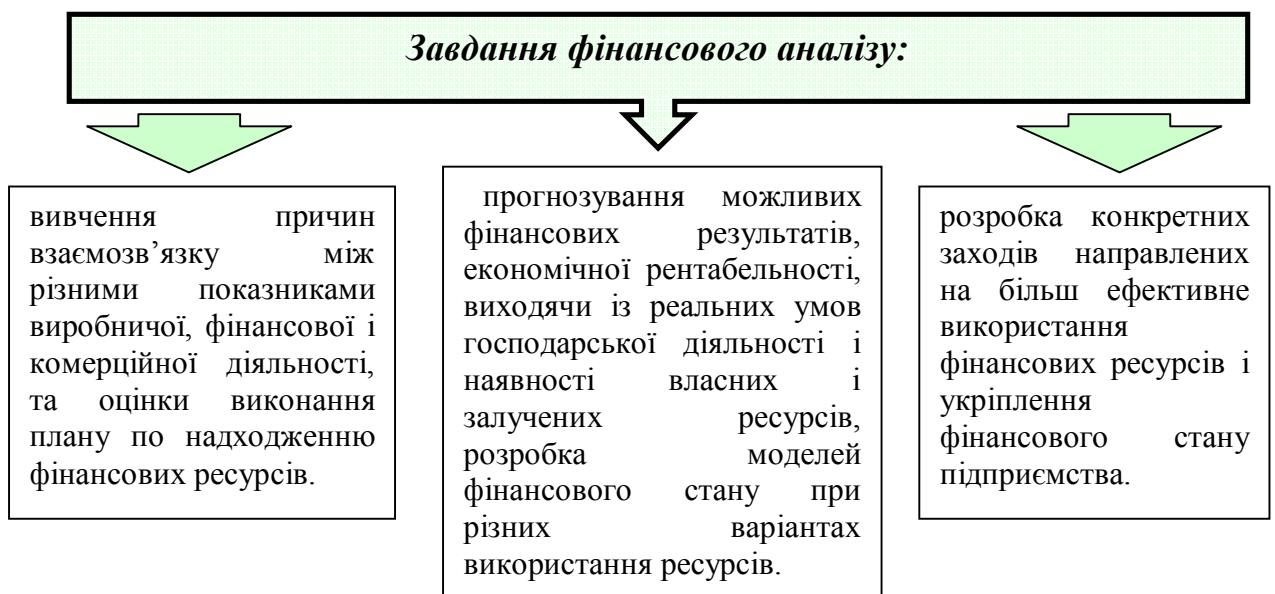

Рис.1 Основні завдання фінансового аналізу на підприємстві.

Джерело: [5]

За планової економіки фінансова політика держави передбачала централізований збір і розподіл фінансових ресурсів, і особливої потреби в управлінні грошовими потоками на рівні підприємств не виникало, можливості розширеного самофінансування закладались у державних планах та мали відповідне забезпечення [1, с. 43].

Для вирішення конкретних завдань фінансового аналізу застосовується цілий ряд спеціальних методів, які дозволяють одержати кількісну оцінку окремих аспектів фінансової діяльності підприємства, серед яких можливо виділити 6 основних:

- ✓ горизонтальний аналіз – полягає у порівнянні кожної позиції поточної звітності з минулим періодом;

- ✓ вертикальний аналіз – забезпечує визначення структури вихідних фінансових показників з виявленням впливу кожної позиції звітності на вислід загалом;

- ✓ трендовий аналіз – полягає в порівнянні кожної позиції звітності з минулими періодами і виявленням тренду;

- ✓ аналіз відносних показників – полягає в розрахунку числових відношень показників різних форм звітності, визначенні взаємозв'язку між ними;

- ✓ порівняльний аналіз – це внутрішній аналіз показників звітності підприємства, дочірніх підприємств, підрозділів, цехів;

- ✓ факторний аналіз – дає змогу виявити вплив окремих факторів на вислід за допомогою детермінованих чи стохастичних прийомів дослідження [4].

Порівняння поточних показників підприємства з середньогалузевими або з показниками провідних підприємств галузі дає змогу спів ставити власний фінансовий стан з фінансовим станом конкурентів. Таке порівняння є важливим, якщо в галузі, в якій працює підприємство, рівень конкуренції є високим. При цьому слід враховувати, що розміри підприємств є різними, тому порівняння не завжди є адекватним. Порівняння показників за звітний

період з показниками за минулі періоди дає змогу фінансовій службі виявити негативні чи позитивні тенденції, які склалися в певних аспектах діяльності підприємства, а також виявити причини цих тенденцій. Таким порівнянням можна врахувати фактор часу, тобто оцінити фінансовий стан підприємства в динаміці. Ще одним аспектом аналізу фінансового стану підприємства є можливість його оцінки з точки зору короткострокових і довгострокових перспектив. У першому випадку критеріями оцінки фінансового стану є ліквідність і платоспроможність підприємства, тобто здатність своєчасно і в повному обсязі розрахуватися з короткостроковими зобов'язаннями. З позиції довгострокової перспективи фінансовий стан підприємства характеризується структурою джерел засобів, тобто мірою залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Крім того, в процесі аналізу фінансового стану підприємства необхідно враховувати фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства. Такими можуть бути не лише кількісні, але і якісні чинники, зокрема зміна політичної і загальноекономічної ситуації, перебудова організаційної структури управління галуззю чи підприємством, зміна форм власності, кваліфікації персоналу [3, с 16].

Таким чином, можемо зазначити, що фінансовий аналіз є інструментом, який дає можливість оцінити поточний та перспективний стан підприємства, встановити його короткочасну чи довготривалу платоспроможність на підставі використання обґрунтовано вибраних методів аналізу. Встановлено, що ефективність управління господарською діяльністю залежить передусім від якості одержаної інформації, цінність якої визначається придатністю комплексно характеризувати діяльність складних за структурою об'єктів, зокрема доходів та витрат. Показники, що кількісно характеризують зміни на підприємстві, формуються в управлінській звітності, яка узагальнює масив даних про їх господарську діяльність [1, с. 216].

Залежно від мети фінансового аналізу досліджуються різні показники. Але жоден із них індивідуально не дає достатньої інформації про умови

функціонування та прибутковість підприємства. Лише аналіз певної групи показників дає підстави для ґрунтовних висновків та прийняття відповідних управлінських рішень.

Література:

1. Коваль Н. І. Облік фінансової діяльності аграрних підприємств: Дис. на здобуття наук. ступення канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Н. І. Коваль. – К., 2012. – 289 с.

2. Ковальов В.В Фінансовий аналіз: методи і принципи: навчальний посібник / В.В. Ковальов // Фінанси і статистика. – 2001. – с. 636.

3. Лігоненко Л., Ковальчук Г. Оцінка платоспроможності підприємства / Л. Лігоненко, Г. Ковальчук // Економіка, фінанси, право. – 2005. – № 9. – С. 16-20.

4. <http://www.br.com.ua/referats>.

5 http://agrofin.com.ua/files/les1_fa.pdf.